TIESAS SPRIEDUMS (astotā palāta)

2017. gada 11. maijā*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu — Publiski līgumi — Direktīva 2004/17/EK — Iepirkuma principi — 10. pants — Vienlīdzīgas attieksmes pret pretendentiem princips — Līgumslēdzēju iestāžu pienākums lūgt pretendentiem labot vai papildināt savu piedāvājumu — Līgumslēdzējas iestādes tiesības paturēt bankas garantiju atteikuma gadījumā — Direktīva 92/13/EEK — 1. panta 3. punkts — Pārskatīšanas procedūras — Lēmums par publiska līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu — Pretendenta izslēgšana — Prasība atcelt tiesību aktu — Interese celt prasību

Lieta C-131/16

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Krajowa Izba Odwoławcza* (Valsts Pārskatīšanas padome, Polija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2016. gada 19. februārī un kas Tiesā reģistrēts 2016. gada 1. martā, tiesvedībā

Archus sp. z o.o.,

Gama Jacek Lipik

pret

Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A.,

piedaloties

Digital-Center sp. z o.o.

TIESA (astotā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs M. Vilars [*M. Vilaras*] (referents), tiesneši M. Safjans [*M. Safjan*] un D. Švābi [*D. Šváby*],

ģenerāladvokāts M. Kamposs Sančess-Bordona [*M. Campos Sánchez-Bordona*],

sekretārs A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— *Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A.* vārdā – *A. Olszewska*,

— Polijas valdības vārdā – *B. Majczyna*, pārstāvis,

* Tiesvedības valoda – poļu.

— Itālijas valdības vārdā – *G. Palmieri*, pārstāve, kurai palīdz *F. Di Matteo*, *avvocato dello Stato*,

— Eiropas Komisijas vārdā – *K. Herrmann* un *A. Tokár*, pārstāvji,

ņemot vērā pēc ģenerāladvokāta uzklausīšanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerāladvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt 10. pantu Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 31. marta Direktīvā 2004/17/EK, ar ko koordinē iepirkuma procedūras, kuras piemēro subjekti, kas darbojas ūdensapgādes, enerģētikas, transporta un pasta pakalpojumu nozarēs (OV 2004, L 134, l. lpp.), un 1. panta 3. punktu Padomes 1992. gada 25. februāra Direktīvā 92/13/EEK, ar ko koordinē normatīvos un administratīvos aktus par to, kā piemēro Kopienas noteikumus par līgumu piešķiršanas procedūrām, ko piemēro subjekti, kuri darbojas ūdensapgādes, enerģētikas, transporta un telekomunikāciju nozarē (OV 1992, L 76, 14. lpp.), ar grozījumiem, kas izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2007. gada 11. decembra Direktīvu 2007/66/EK (OV 2007, L 335, 31. lpp.) (turpmāk tekstā – "Direktīva 92/13").

2 Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar tiesvedību starp *Archus sp. z o.o.* un *Gama Jacek Lipik* (turpmāk tekstā – "*Archus* un *Gama*"), no vienas puses, un *Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A.* (Polijā reģistrēta sabiedrība, kas veic naftas un gāzes ieguves darbību), no otras puses, par pēdējās minētās lēmumiem noraidīt to piedāvājumu iepirkuma procedūrā un pieņemt *Digital-Center sp. z o.o.* piedāvājumu.

Atbilstošie tiesību akti

Savienības tiesības

3 Direktīvas 2004/17 10. pantā ir paredzēts:

"Līgumslēdzēju attieksme pret uzņēmējiem ir vienāda un nediskriminējoša, un to darbība ir pārredzama."

4 Direktīvas 92/13 1. panta 3. punktā ir noteikts:

"Dalībvalstis nodrošina to, ka saskaņā ar sīki izstrādātiem noteikumiem, ko dalībvalstis var pieņemt, pārskatīšanas procedūras ir pieejamas vismaz ikvienai personai, kura ir vai ir bijusi ieinteresēta iegūt konkrēta līguma slēgšanas tiesības un kurai ar varbūtējo pārkāpumu ir vai var tikt nodarīts kaitējums."

5 Direktīvas 92/13 2.a panta 2. punkta trešajā daļā ir paredzēts:

"Kandidātus uzskata par attiecīgiem, ja līgumslēdzējs subjekts nav darījis pieejamu informāciju par viņu pieteikuma noraidīšanu, pirms attiecīgajiem pretendentiem paziņots lēmums par līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu."

Polijas tiesības

6 2004. gada 29. janvāra *Ustawa – Prawo zamówień publicznych* (*Dz. U.* 2015, 2164. pozīcija) (Likums par publisko iepirkumu, turpmāk tekstā – "*Pzp*") 25. pantā ir paredzēts:

"1. Iepirkuma procedūrā līgumslēdzēja iestāde no saimnieciskās darbības subjektiem var lūgt tikai deklarācijas un dokumentus, kas ir vajadzīgi procedūrai. Deklarācijas un dokumentus, ar kuriem tiek apliecināts, ka ir ievēroti:

1) nosacījumi dalībai procedūrā,

2) prasības, ko noteikusi līgumslēdzēja iestāde attiecībā uz piegādes, pakalpojumu sniegšanas vai būvdarbu veikšanas piedāvājumiem,

norāda līgumslēdzēja iestāde paziņojumā par līgumu, specifikācijās vai uzaicinājumā pretendentam.

2. Ministru padomes priekšsēdētājs, pieņemot tiesību aktu, nosaka to dokumentu veidus, kurus līgumslēdzēja iestāde var lūgt no saimnieciskās darbības subjektiem, un šo dokumentu formu [..]."

7 *Pzp* 26. panta 3. punktā ir noteikts:

"Līgumslēdzēja iestāde saimnieciskās darbības subjektus, kuri noteiktajā termiņā vēl nav iesnieguši pieprasītās deklarācijas vai dokumentus, kādi ir paredzēti 25. panta 1. punktā, vai kuri nav iesnieguši pilnvaru, vai kuri ir iesnieguši līgumslēdzējas iestādes pieprasītās deklarācijas un dokumentus, tādus kā 25. panta 1. punktā paredzētie, bet tajos ir kļūdas, vai arī subjektus, kuru pilnvara neatbilst prasībām, aicina iesniegt šīs deklarācijas un dokumentus tiem piešķirtajā termiņā, ja vien, neraugoties uz to iesniegšanu, subjekta piedāvājums netiek noraidīts vai nav jāatceļ procedūra. Pēc līgumslēdzējas iestādes pieprasījuma iesniegtajās deklarācijās un dokumentos tiek apliecināts, ka saimnieciskās darbības subjekts atbilst dalības procedūrā nosacījumiem vai ka piegādes, pakalpojumi vai būvdarbi atbilst līgumslēdzējas iestādes noteiktajām prasībām, un tas ir jāizdara vēlākais datumā, kad beidzas dalības procedūrā pieteikumu vai piedāvājumu iesniegšanas termiņš."

8 *Pzp* 46. panta 4.a punkta redakcija ir šāda:

"Līgumslēdzēja iestāde patur garantiju un procentus, ja saimnieciskās darbības subjekts, saņemot 26. panta 3. punktā minēto aicinājumu, savas vainas dēļ nav iesniedzis 25. panta 1. punktā minētos paziņojumus vai dokumentus, pilnvaras, 24. panta 2. punkta 5. apakšpunktā minēto vienai grupai piederošo vienību sarakstu vai informāciju, norādot, ka tas nepieder grupai, vai ja tas nav piekritis izlabot 87. panta 2. punkta 3. apakšpunktā minēto kļūdu un ja līdz ar to nav bijis iespējams izvēlēties tā piedāvājumu kā izdevīgāko."

9 *Pzp* 87. pantā ir paredzēts:

"1. Pārbaudot un izvērtējot piedāvājumus, līgumslēdzēja iestāde var lūgt saimnieciskās darbības subjektiem paskaidrot to saturu. Iesniegtais piedāvājums nevar tikt apspriests līgumslēdzējas iestādes un saimnieciskās darbības subjekta starpā, ne arī tikt grozīts tā saturs, izņemot 1.a un 2. punktā minētos gadījumus.

1.a Pārbaudot un izvērtējot piedāvājumus saistībā ar konkursa dialogu, līgumslēdzēja iestāde var lūgt saimnieciskās darbības subjektus precizēt un uzlabot to saturu un iesniegt papildu informāciju, tomēr būtiski negrozot piedāvājumus un specifikāciju prasības.

2. Līgumslēdzēja iestāde izlabo piedāvājumos:

1) acīmredzamas pārrakstīšanās kļūdas,

2) acīmredzamas aprēķina kļūdas, ņemot vērā sekas, kas izriet no aprēķinā veiktajiem labojumiem,

3) citas kļūdas, kuru dēļ piedāvājums neatbilst specifikācijām, bet kuru labošana nerada būtiskus tā satura grozījumus, par to nekavējoties informējot saimnieciskās darbības subjektu, kura piedāvājums ticis labots."

10 *Pzp* 179. panta 1. punktā ir paredzēts:

"Katram saimnieciskās darbības subjektam, kurš piedalās konkursā, vai citai vienībai, kurai ir vai ir bijusi interese saņemt noteikta līguma slēgšanas tiesības un kurai ir vai var tikt nodarīts kaitējums, ja līgumslēdzēja iestāde pārkāpj šā likuma noteikumus, ir šajā nodaļā paredzētie pārsūdzības līdzekļi."

11 *Pzp* 180. panta 1. punktā ir noteikts:

"Prasība var tikt celta tikai par darbību vai bezdarbību, kas notikusi, līgumslēdzējai iestādei pārkāpjot likumu iepirkuma procedūrā."

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

12 2015. gada 3. jūnijā *Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* publicēja paziņojumu par slēgtu publisko iepirkumu Nr. 2015/S 105-191838, lai noslēgtu publisku pakalpojumu līgumu Centrālā ģeoloģiskā arhīva dokumentu digitalizācijai un tādas dokumentu elektroniskās versijas sagatavošanai, kas būtu pieejama iekšējā tīklā. Līguma priekšmets bija šo arhīvu papīra versijas dokumentu skenēšana, skenēto dokumentu digitālās apstrādes veikšana un to ierakstīšana uz pastāvīgiem datu nesējiem, kuri parasti tiek izmantoti attiecīgajā ciparu formātā un mikrofilmu formā.

13 Specifikāciju 4.1. punktā bija norādīts, ka pretendentiem pakalpojumu piedāvājumam ir jāpievieno divi dokumenti. Pirmajam bija jābūt līgumslēdzējas iestādes noteiktā dokumenta skenētajai kopijai, kas ierakstīta uz pastāvīga informācijas nesēja un rediģēta atbilstoši specifikāciju 4.1. punkta a) apakšpunktā iekļautajam detalizētajam aprakstam. Otrajam bija jābūt 35 mm mikrofilmas paraugam A4 formātā, kas parāda tā darba rezultātu, izvērtētu no kvalitātes viedokļa, kā arī tā palielinājumam (16 reizes) A0 formātā kopā ar mikrofilmēšanas metodes aprakstu un tehniskajiem parametriem, kas detalizēti aprakstīti specifikāciju 4.1. punkta b) apakšpunktā (turpmāk tekstā – "mikrofilmas paraugs").

14 Pirmā dokumenta kvalitāte bija jāizvērtē, ņemot vērā piedāvājumu novērtēšanas kritērijus, bet mikrofilmas parauga kvalitāte bija jāizvērtē atbilstoši principam "atbilst/neatbilst", precizējot, ka, ja paraugs neatbilst, piedāvājums ir jānoraida atbilstoši *Pzp* 89. panta 1. punkta 2. apakšpunktam.

15 Pretendentiem tāpat bija jānodrošina piedāvājums ar depozītu 20 000 Polijas zlotu (PLN) apmērā.

16 Šajā procedūrā tika iesniegti divi piedāvājumi, – vienu kopīgi iesniedza *Archus* un *Gama*, otru – *Digital-Center*.

17 2015. gada 15. oktobrī *Archus* un *Gama*, atsaucoties uz nejaušu kļūdu, iesniedza līgumslēdzējai iestādei lūgumu labot to piedāvājumu, piemērojot *Pzp* 87. panta 2. punkta 3. apakšpunktu, lai aizstātu to piedāvājumam pievienoto, iepirkuma procedūras specifikāciju tehniskajām specifikācijām neatbilstošo mikrofilmas paraugu ar jaunu.

18 2015. gada 17. novembrī līgumslēdzēja iestāde atbildēja uz šo lūgumu, norādot, ka tā uzskata, ka ar jauno mikrofilmas paraugu tiek papildināti iesniegtie dokumenti, piemērojot *Pzp* 26. panta 3. punktu. Tomēr tā tiem arī norādīja, ka tie nav snieguši informāciju par parauga mikrofilmēšanas procesu un tehniskajiem parametriem, kas ir vajadzīga atbilstoši specifikāciju 4.1. punkta b) apakšpunktam, un tos tātad aicināja iesniegt šo papildu informāciju.

19 Izvērtējot divus *Archus* un *Gama* iesniegtos mikrofilmas paraugus, līgumslēdzēja iestāde galu galā noraidīja to piedāvājumu kā neatbilstošu minētajam specifikāciju 4.1. punkta b) apakšpunktam. Tā uzskatīja, ka šo sabiedrību iesniegtie mikrofilmas paraugi nav izlasāmi ar minimālo izšķirtspēju 200 punktu skaits collā (*dpi*) no mikrofilmētās dokumenta kopijas A0 formātā. Turklāt tā uzskatīja, ka *Digital-Center* piedāvājums ir izdevīgākais.

20 Tad *Archus* un *Gama* vērsās *Krajowa Izba Odwoławcza* (Valsts Pārsūdzības padome, Polija), lai apstrīdētu līgumslēdzējas iestādes lēmumus attiecīgi noraidīt to piedāvājumu un pieņemt *Digital-Center* piedāvājumu.

21 Līgumslēdzēja iestāde būtībā norāda, ka saskaņā ar valsts tiesisko regulējumu par publiskiem līgumiem līgumslēdzēja iestāde pretendentiem var lūgt iesniegt "dokumentus un deklarācijas", kā arī saistībā ar iepirkuma procedūru iesniedzamo preču paraugus. Tāpat tai esot pienākums tiem vajadzības gadījumā lūgt papildus iesniegt trūkstošos dokumentus vai labot tajos pieļautās kļūdas, lai tie atbilstu specifikāciju prasībām, izņemot gadījumu, kad piedāvājums ir jānoraida citu iemeslu dēļ vai ja ir jāatceļ procedūra.

22 Iesniedzējtiesa vispirms jautā par tāda līgumslēdzējai iestādei uzliktā pienākuma aicināt pretendentu papildus iesniegt specifikācijās prasīto dokumentu vai iesniegt jaunu paraugu atbilstoši minētajām specifikācijām kā pamatlietā esošais tiesiskumu, ciktāl tā rezultātā minētais pretendents var grozīt sava piedāvājuma saturu, kas varētu kaitēt iepirkuma procedūras pārskatāmībai. Tad tā jautā par to, vai ir likumīgi paturēt garantiju, ko ir pārskaitījis pretendents, ja tas neizpilda līgumslēdzējas iestādes tam izteikto aicinājumu papildināt šādu dokumentu. Visbeidzot tā jautā par tiesisko interesi, kāda būtu *Archus* un *Gama* atcelt pieņemto *Digital-Center* piedāvājumu.

23 Šādos apstākļos *Krajowa Izba Odwoławcza* (Valsts Pārsūdzības padome) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai [Direktīvas 2004/17] 10. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka līgumslēdzējai iestādei var būt pienākums aicināt uzņēmējus, kuri noteiktā laikposmā (proti, piedāvājuma iesniegšanai noteiktajā termiņā) nav iesnieguši līgumslēdzējas iestādes pieprasītās "deklarācijas vai dokumentus", kas apliecinātu, ka ar piedāvātajām piegādēm, pakalpojumiem vai būvdarbiem tiks izpildītas līgumslēdzējas iestādes noteiktās prasības (šis jēdziens ietver arī līguma priekšmeta paraugus), vai arī kuri ir iesnieguši līgumslēdzējas iestādes pieprasītās "deklarācijas vai dokumentus", bet ar kļūdām, – iesniegt trūkstošo vai ar kļūdu labojumu esošo "deklarāciju vai dokumentu" (paraugu) noteiktajā papildu termiņā, nenosakot aizliegumu, atbilstoši kuram, papildinot "deklarācijas vai dokumentus" (paraugus), nevar tikt grozīts piedāvājuma saturs?

2) Vai [Direktīvas 2004/17] 10. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka līgumslēdzēja iestāde var neatmaksāt uzņēmējam depozītu, ja uzņēmējs, atbildot uz līgumslēdzējas iestādes pieprasījumu papildināt dokumentus, neiesniedz "deklarācijas vai dokumentus" (paraugus), kas apliecinātu, ka ar piedāvātajām piegādēm, pakalpojumiem vai būvdarbiem tiks izpildītas līgumslēdzējas iestādes noteiktās prasības, gadījumā, ja šādu papildinājumu dēļ tiktu grozīts piedāvājuma saturs, vai ja tas nepiekrīt līgumslēdzējas iestādes veiktajiem piedāvājuma labojumiem, kā rezultātā uzņēmēja iesniegtais piedāvājums nevar tikt izvēlēts kā izdevīgākais?

3) Vai [Direktīvas 92/13] 1. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka šajā tiesību normā vārdu salikumā "ieinteresēta iegūt konkrēta līguma slēgšanas tiesības" minētais jēdziens "konkrēta līguma slēgšanas tiesības" nozīmē "konkrētu publiskā iepirkuma procedūru" (šeit: publiskota 2015. gada 3. jūnija paziņojumā) vai tāpat "konkrēto līguma priekšmetu" (šeit: līgumslēdzējas iestādes arhīva dokumentācijas digitalizācijas pakalpojums), neatkarīgi no tā, vai tad, ja tiks apmierināta apelācijas sūdzība, līgumslēdzējai iestādei būs pienākums atcelt publiskā iepirkuma procedūru un, iespējams, uzsākt jaunu?"

Par pirmo jautājumu

24 Ar pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai vienlīdzīgas attieksmes pret saimnieciskās darbības subjektiem princips, kas paredzēts Direktīvas 2004/17 10. pantā, ir jāinterpretē tādējādi, ka tam ir pretrunā tas, ka saistībā ar iepirkuma procedūru līgumslēdzēja iestāde aicina pretendentus iesniegt vajadzīgās deklarācijas vai dokumentus, ko šie pretendenti nav iesnieguši termiņā, kurš noteikts piedāvājumu iesniegšanai, vai izlabot šīs deklarācijas vai dokumentus kļūdu gadījumā, ja vienlaikus šī līgumslēdzēja iestāde nav precizējusi minētajiem pretendentiem, ka tiem ir aizliegts grozīt iesniegto piedāvājumu saturu.

25 Šajā ziņā vispirms ir jāatgādina, ka līgumslēdzējas iestādes pienākums ievērot vienlīdzīgas attieksmes pret pretendentiem principu, kura mērķis ir veicināt veselīgas un efektīvas konkurences attīstību starp uzņēmumiem, kas piedalās publiskajā iepirkumā (it īpaši skat. spriedumus, 2004. gada 29. aprīlis, Komisija/*CAS Succhi di Frutta*, C-496/99 P, EU:C:2004:236, 110. punkts, un 2015. gada 12. marts, *eVigilo*, C-538/13, EU:C:2015:166, 33. punkts) un kas atbilst Savienības publisko iepirkumu procedūru noteikumu būtībai (it īpaši skat. spriedumus, 1993. gada 22. jūnijs, Komisija/Dānija, C-243/89, EU:C:1993:257, 33. punkts; 1996. gada 25. aprīlis, Komisija/Beļģija, C-87/94, EU:C:1996:161, 51. punkts, un 2001. gada 18. oktobris, *SIAC Construction*, C-19/00, EU:C:2001:553, 33. punkts), tostarp nozīmē, ka pretendentiem ir jābūt vienlīdzīgā situācijā gan brīdī, kad tie sagatavo savus piedāvājumus, gan brīdī, kad šos piedāvājumus izvērtē līgumslēdzēja iestāde (skat. spriedumus, 2008. gada 16. decembris, *Michaniki*, C-213/07, EU:C:2008:731, 45. punkts, kā arī 2016. gada 24. maijs, *MT Højgaard* un *Züblin*, C-396/14, EU:C:2016:347, 37. punkts).

26 Minētais princips it īpaši paredz, ka visiem pretendentiem ir vienādas iespējas, izstrādājot sava piedāvājuma noteikumus, un tādējādi nozīmē, ka visu konkurentu piedāvājumiem ir jābūt pakļautiem vienādiem nosacījumiem (spriedumi, 1996. gada 25. aprīlis, Komisija/Beļģija, C-87/94, EU:C:1996:161, 54. punkts; 2002. gada 12. decembris, *Universale-Bau* u.c., C-470/99, EU:C:2002:746, 93. punkts, kā arī 2015. gada 12. marts, *eVigilo*, C-538/13, EU:C:2015:166, 33. punkts).

27 Vienlīdzīgas attieksmes princips un pienākums nodrošināt pārskatāmību tāpat arī nepieļauj nekādas pārrunas starp līgumslēdzēju iestādi un kādu no kandidātiem publiskā iepirkuma procedūras laikā, kas nozīmē, ka principā piedāvājums pēc tā iesniegšanas vairs nevar tikt grozīts ne pēc līgumslēdzējas iestādes, ne pēc pretendenta ierosmes (šajā ziņā skat. spriedumus, *SAG ELV Slovensko* u.c., C-599/10, EU:C:2012:191, 36. punkts, kā arī 2013. gada 10. oktobris, *Manova*, C-336/12, EU:C:2013:647, 31. punkts).

28 Proti, ja līgumslēdzējai iestādei tiktu atļauts lūgt kandidātam, kura piedāvājumu tā uzskata par neprecīzu vai neatbilstošu iepirkuma procedūras specifikāciju tehniskajām specifikācijām, sniegt paskaidrojumus šajā ziņā, pastāvētu risks, ka gadījumā, ja šī kandidāta piedāvājums beigās tiktu izvēlēts, varētu šķist, ka šī līgumslēdzēja iestāde ar to ir risinājusi konfidenciālas sarunas, kaitējot pārējiem kandidātiem, un ir pārkāpusi vienlīdzīgas attieksmes principu (spriedums, 2012. gada 29. marts, *SAG ELV Slovensko* u.c., C-599/10, EU:C:2012:191, 37. punkts).

29 Tomēr Tiesai jau ir bijusi iespēja arī nospriest, ka vienlīdzīgas attieksmes principam nav pretrunā tas, ka piedāvājums var tikt labots vai papildināts attiecīgos punktos, ja tas ir vajadzīgs skaidrības labad vai ja ir jāizlabo acīmredzamas kļūdas pēc būtības, tomēr ievērojot noteiktus principus (šajā ziņā saistībā ar slēgtām iepirkuma procedūrām, kas attiecas uz Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 31. marta Direktīvu 2004/18/EK par to, kā koordinēt būvdarbu valsts līgumu, piegādes valsts līgumu un pakalpojumu valsts līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru (OV 2004, L 134, 114. lpp.), skat. spriedumus, 2012. gada 29. marts, *SAG ELV Slovensko* u.c., C-599/10, EU:C:2012:191, 35.–45. punkts, attiecībā uz piedāvājumu novērtējuma posmu, kā arī 2013. gada 10. oktobris, *Manova*, C-336/12, EU:C:2013:647, 30.–39. punkts, attiecībā uz pretendentu priekšatlases posmu).

30 Vispirms ir jānorāda, ka lūgums precizēt piedāvājumu, kas var tikt izteikts tikai pēc tam, kad līgumslēdzēja iestāde ir iepazinusies ar visiem piedāvājumiem, principā ir jānosūta līdzvērtīgi visiem pretendentiem, kas ir vienādā situācijā, un tam ir jāattiecas uz visiem piedāvājuma punktiem, kas ir jāprecizē (skat. spriedumus, 2012. gada 29. marts, *SAG ELV Slovensko* u.c., C-599/10, EU:C:2012:191, 42.–44. punkts, kā arī 2013. gada 10. oktobris, *Manova*, C-336/12, EU:C:2013:647, 34. un 35. punkts).

31 Turklāt šī lūguma rezultātā nevar notikt tā, ka attiecīgais pretendents faktiski iesniedz jaunu piedāvājumu (skat. spriedumus, 2012. gada 29. marts, *SAG ELV Slovensko* u.c., C-599/10, EU:C:2012:191, 40. punkts, un 2013. gada 10. oktobris, *Manova*, C-336/12, EU:C:2013:647, 36. punkts).

32 Visbeidzot, vispārīgi runājot, īstenojot rīcības brīvību, kas līgumslēdzējai iestādei ir saistībā ar tiesībām pieprasīt pretendentiem precizēt to piedāvājumu, tai pret pretendentiem ir jāizrāda vienlīdzīga un lojāla attieksme, lai tās lūgums sniegt precizējumus piedāvājumu atlases procedūras beigās un ņemot vērā tās rezultātu nešķistu tāds, kas nepamatoti radījis priekšrocības vai nelabvēlīgu situāciju pretendentam vai pretendentiem, kuriem šis lūgums ticis izteikts (skat. spriedumus, *SAG ELV Slovensko* u.c., C-599/10, EU:C:2012:191, 41. punkts, kā arī 2013. gada 10. oktobris, *Manova*, C-336/12, EU:C:2013:647, 37. punkts).

33 Tomēr lūgums sniegt precizējumus nevar novērst tāda dokumenta vai informācijas trūkumu, kas bija jāiesniedz atbilstoši iepirkuma procedūras dokumentiem, un līgumslēdzējai iestādei ir stingri jāievēro kritēriji, kurus tā pati ir noteikusi (šajā ziņā skat. spriedumu, 2013. gada 10. oktobris, *Manova*, C-336/12, EU:C:2013:647, 40. punkts).

34 Šajā lietā iesniedzējtiesa lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu ir precizējusi, ka pretendentiem savam piedāvājumam bija jāpievieno digitalizēto arhīva dokumentu paraugi, kas bija jāsagatavo, ievērojot specifikāciju 4.1. punktā sniegtās norādes, un bija jānorāda to sagatavošanas metodika un digitalizācijas kvalitāte.

35 Pamatlietas apstākļos tieši *Archus* un *Gama bija tie, kas* kā pretendenti līgumslēdzējai iestādei iesniedza lūgumu labot to piedāvājumu, piemērojot *Pzp* 87. panta 2. punkta 3. apakšpunktu, lai aizstātu to piedāvājumam pievienoto, iepirkuma procedūras specifikāciju tehniskajām specifikācijām neatbilstošo mikrofilmas paraugu ar jaunu.

36 Tomēr saskaņā ar šā sprieduma 29. punktā minēto judikatūru līgumslēdzējas iestādes aicinājumam pretendentam iesniegt vajadzīgās deklarācijas un dokumentus principā nevar būt cits mērķis kā vien paskaidrot tā piedāvājumu vai izlabot acīmredzamu kļūdu, kas pieļauta šajā piedāvājumā. Tādējādi tā nevar vispārīgi ļaut pretendentam iesniegt deklarācijas un dokumentus, kas bija jāiesniedz atbilstoši specifikācijām un kas nav izdarīts termiņā, kurš noteikts piedāvājumu iesniegšanai. Atbilstoši šā sprieduma 31. punktā minētajai judikatūrai tā rezultātā pretendents nevar arī iesniegt dokumentu ar grozījumiem, kas patiesībā būtu uzskatāms par jaunu piedāvājumu.

37 Katrā ziņā pienākums, kas atbilstoši valsts tiesībām var būt līgumslēdzējai iestādei, – aicināt pretendentus iesniegt vajadzīgās deklarācijas un dokumentus, kurus tie nav iesnieguši piedāvājumu iesniegšanai noteiktajā termiņā, vai izlabot šīs deklarācijas un šos dokumentus kļūdu gadījumā, ir pieļaujams tikai tiktāl, ciktāl sākotnējam piedāvājumam sniegto papildinājumu vai labojumu dēļ šis piedāvājums netiek būtiski grozīts. Proti, no 2012. gada 29. marta sprieduma *SAG ELV Slovensko* u.c. (C-599/10, EU:C:2012:191) 40. punkta izriet, ka sākotnējais piedāvājums var tikt labots, lai novērstu acīmredzamas kļūdas pēc būtības, tikai izņēmuma kārtā un tikai tad, ja šāda labojuma rezultātā faktiski netiek iesniegts jauns piedāvājums.

38 Iesniedzējtiesai ir jānosaka, vai pamatlietas apstākļos *Archus* un *Gama* veiktās nomaiņas rezultātā nav pārsniegtas acīmredzamas kļūdas, kas pieļauta to piedāvājumā, labošanas robežas.

39 Līdz ar to uz pirmo jautājumu ir jāatbild, ka vienlīdzīgas attieksmes pret saimnieciskās darbības subjektiem princips, kas paredzēts Direktīvas 2004/17 10. pantā, ir jāinterpretē tādējādi, ka tam ir pretrunā, ka saistībā ar iepirkuma procedūru līgumslēdzēja iestāde aicina kādu pretendentu iesniegt deklarācijas vai dokumentus, kas bija jāiesniedz atbilstoši specifikācijām un kas nav iesniegti piedāvājumu iesniegšanai noteiktajā termiņā. Turpretī šim pantam nav pretrunā, ka līgumslēdzēja iestāde aicina kādu pretendentu paskaidrot piedāvājumu vai izlabot tajā pieļautu acīmredzamu kļūdu pēc būtības, tomēr ar nosacījumu, ka šis aicinājums tiek adresēts visiem pretendentiem, kas ir vienādā situācijā, ka pret visiem pretendentiem attieksme ir vienlīdzīga un lojāla un ka šis paskaidrojums vai labojums nevar tikt pielīdzināts jauna piedāvājuma iesniegšanai; tas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai.

Par otro jautājumu

40 Ar otro jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Direktīvas 2004/17 10. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tam nav pretrunā tas, ka tādos apstākļos kā pamatlietā esošie līgumslēdzēja iestāde patur garantiju, ko pretendents pārskaitījis saistībā ar iepirkuma procedūru, ja tas vai nu nav iesniedzis dokumentus, kas apliecinātu, ka tā piedāvājums atbilst prasībām, ko specifikācijās noteikusi līgumslēdzēja iestāde, jo tā piedāvājuma saturs tiktu grozīts, vai arī nav piekritis tam, lai līgumslēdzēja iestāde labotu tā piedāvājumu, un tādēļ tā piedāvājums nevarēja tikt izvēlēts.

41 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru LESD 267. pantā ieviestā procedūra ir instruments sadarbībai starp Tiesu un dalībvalstu tiesām, ar kuru Tiesa dalībvalstu tiesām sniedz norādes jautājumā par to ES tiesību interpretāciju, kuras tām vajadzīgas, lai izspriestu izskatāmo strīdu (it īpaši skat. spriedumus, 2003. gada 12. jūnijs, *Schmidberger*, C-112/00, EU:C:2003:333, 30. punkts; 2011. gada 15. septembris, *Unió de Pagesos de Catalunya*, C-197/10, EU:C:2011:590, 16. punkts, kā arī 2012. gada 19. jūnijs, *Chartered Institute of Patent Attorneys*, C-307/10, EU:C:2012:361, 31. punkts).

42 Šīs sadarbības ietvaros uz jautājumiem par Savienības tiesībām attiecas atbilstības prezumpcija. Valsts tiesas iesniegto lūgumu Tiesa var noraidīt tikai tad, ja ir acīmredzams, ka lūgtajai Savienības tiesību interpretācijai nav nekādas saistības ar pamatlietas faktisko situāciju vai tās priekšmetu, vai arī gadījumos, kad izvirzītā problēma ir hipotētiska vai kad Tiesai nav zināmi faktiskie un tiesiskie apstākļi, kas vajadzīgi, lai sniegtu noderīgu atbildi uz tai uzdotajiem jautājumiem (it īpaši skat. spriedumus, 2003. gada 21. janvāris, *Bacardi-Martini* un *Cellier des Dauphins*, C-318/00, EU:C:2003:41, 43. punkts; 2011. gada 15. septembris, *Unió de Pagesos de Catalunya*, C-197/10, EU:C:2011:590, 17. punkts, kā arī 2012. gada 19. jūnijs, *Chartered Institute of Patent Attorneys*, C-307/10, EU:C:2012:361, 32. punkts).

43 Proti, Tiesai uzticētais uzdevums prejudiciālā nolēmuma tiesvedībā ir sniegt ieguldījumu tiesu spriešanā dalībvalstīs, nevis izklāstīt atzinumus par vispārīgiem vai hipotētiskiem jautājumiem (it īpaši skat. spriedumus, 2003. gada 12. jūnijs, *Schmidberger*, C-112/00, EU:C:2003:333, 32. punkts, kā arī 2011. gada 15. septembris, *Unió de Pagesos de Catalunya*, C-197/10, EU:C:2011:590, 18. punkts).

44 Ir jākonstatē, ka pamatlietas apstākļi – kā izriet no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu – acīmredzami neatbilst nevienam no abiem gadījumiem, ko otrajā jautājumā minējusi iesniedzējtiesa.

45 Proti, pamatlieta – kā izriet no pirmā jautājuma vērtējuma – galvenokārt attiecas uz to, vai līgumslēdzēja iestāde, nepārkāpjot Direktīvas 2004/17 10. pantā minēto vienlīdzīgas attieksmes principu, var pieļaut, ka pretendents pēc sava piedāvājuma iesniegšanas var aizstāt dokumentu, kurš bija jāiesniedz atbilstoši specifikācijām, šajā lietā – mikrofilmas paraugu –, ja šis nodotais paraugs esot ticis nosūtīts kļūdas dēļ. No lēmuma par prejudiciālu jautājumu uzdošanu nekādi izriet, ka *Archus* un *Gama* nebūtu iesnieguši specifikācijās prasītos dokumentus vai nebūtu piekrituši tam, ka līgumslēdzēja iestāde izlabo to piedāvājumu. Līdz ar to ir jākonstatē, ka iesniedzējtiesas otrajā jautājumā izvirzītā problēma ir hipotētiska.

46 Šādos apstākļos iesniedzējtiesas otrais prejudiciālais jautājums ir jāatzīst par acīmredzami nepieņemamu.

Par trešo jautājumu

47 Ar trešo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Direktīvas 92/13 1. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka jēdziens "konkrēta līguma slēgšanas tiesības" šīs tiesību normas izpratnē attiecas uz noteiktu publiskā iepirkuma procedūru vai pašu tā līguma priekšmetu, kura slēgšanas tiesības ir paredzēts piešķirt publiskā iepirkuma procedūras beigās, gadījumā, ja ir tikuši iesniegti tikai divi piedāvājumi un ja ir atzīstams, ka pretendentam, kura piedāvājums ir ticis noraidīts, ir interese panākt cita pretendenta piedāvājuma noraidīšanu un līdz ar to jaunas publiskā iepirkuma procedūras uzsākšanu.

48 Iesniedzējtiesa šajā saistībā ir precizējusi, ka saimnieciskās darbības subjektam, kurš ir iesniedzis piedāvājumu saistībā ar publiskā iepirkuma procedūru, gadījumā, ja šis piedāvājums ir noraidīts, nav intereses celt prasību par lēmumu par līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu. Līdz ar to, lai arī tādam pretendentam kā *Archus* un *Gama* noteikti ir interese apstrīdēt lēmumu par tā piedāvājuma noraidīšanu, ciktāl tādā gadījumā tam saglabājas iespēja saņemt līguma slēgšanas tiesības, tam turpretī vairs nav nekādas intereses par to, kas notiek tālāk ar iepirkuma procedūru, ja tā piedāvājums ir galīgi ticis noraidīts, vismaz gadījumā, ja ir tikuši iesniegti un atlasīti vairāki piedāvājumi.

49 Šajā kontekstā iesniedzējtiesai rodas jautājums, vai jēdziens "konkrēta līguma slēgšanas tiesības" Direktīvas 92/13 1. panta 3. punkta izpratnē attiecas uz iespējamo jaunas publiskā iepirkuma procedūras uzsākšanu.

50 Šajā saistībā ir jāatgādina, ka Direktīvas 92/13 1. panta 3. punktā ir paredzēts, ka dalībvalstis nodrošina, ka saskaņā ar sīki izstrādātiem noteikumiem, ko dalībvalstis var pieņemt, pārskatīšanas procedūras ir pieejamas vismaz ikvienai personai, kura ir vai ir bijusi ieinteresēta iegūt konkrēta līguma slēgšanas tiesības un kurai ar varbūtējo pārkāpumu ir vai var tikt nodarīts kaitējums.

51 Aicināta interpretēt līdzvērtīgas Padomes 1989. gada 21. decembra Direktīvas 89/665/EEK par to normatīvo un administratīvo aktu koordinēšanu, kuri attiecas uz izskatīšanas procedūru piemērošanu, piešķirot piegādes un uzņēmuma līgumus valsts vajadzībām (OV 1989, L 395, 33. lpp.), 1. panta 3. punkta tiesību normas, Tiesa jau ir nospriedusi, ka publiskā iepirkuma procedūrā pretendentiem ir līdzvērtīgas likumīgas intereses par to, lai tiktu izslēgti citu pretendentu piedāvājumi, lai saņemtu līguma slēgšanas tiesības (šajā ziņā skat. spriedumus, 2013. gada 4. jūlijs, *Fastweb*, C-100/12, EU:C:2013:448, 33. punkts; 2016. gada 5. aprīlis, *PFE*, C-689/13, EU:C:2016:199, 27. punkts, kā arī 2016. gada 21. decembris, *Bietergemeinschaft Technische Gebäudebetreuung und Caverion Österreich*, C-355/15, EU:C:2016:988, 29. punkts), lai arī kāds būtu procedūras dalībnieku un personu, kas ir cēlušas prasību, skaits (šajā ziņā skat. spriedumu, 2016. gada 5. aprīlis, *PFE*, C-689/13, EU:C:2016:199, 29. punkts).

52 Proti, pirmkārt, pretendenta izslēgšanas sekas var būt tādas, ka cits pretendents iegūst līgumu tieši tajā pašā procedūrā. Otrkārt, gadījumā, ja tiek izslēgti visi pretendenti un tiek rīkota jauna publiskā iepirkuma procedūra, tajā var piedalīties katrs no šiem pretendentiem un tādējādi līgumu iegūt netieši (skat. spriedumu, 2016. gada 5. aprīlis, *PFE*, C-689/13, EU:C:2016:199, 27. punkts).

53 Tādējādi 2013. gada 4. jūlija spriedumā *Fastweb* (C-100/12, EU:C:2013:448) un 2016. gada 5. aprīļa spriedumā *PFE* (C-689/13, EU:C:2016:199) noteiktais judikatūras princips ir piemērojams pamatlietas situācijā.

54 Proti, saistībā ar publiskā iepirkuma procedūru, kurā iesniegti divi piedāvājumi un kurā līgumslēdzēja iestāde ir vienlaicīgi pieņēmusi divus lēmumus attiecīgi par viena no pretendentiem piedāvājuma noraidīšanu un līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu otrajam, iesniedzējtiesā vērsās atraidītais pretendents, ceļot prasību par abiem šiem lēmumiem. Saistībā ar šo prasību atraidītais pretendents atsaucās uz to, ka izraudzītā pretendenta piedāvājums būtu jāizslēdz tādēļ, ka tas neatbilstot iepirkuma procedūras specifikāciju tehniskajām specifikācijām prasībām.

55 Šādā situācijā pretendentam, kurš ir cēlis prasību, ir atzīstama likumīgā interese par to, lai izraudzītā pretendenta piedāvājums tiktu izslēgts, kā rezultātā attiecīgajā gadījumā var tikt konstatēts, ka līgumslēdzēja iestāde nevar atlasīt prasībām atbilstošu piedāvājumu (šajā ziņā skat. spriedumus, 2013. gada 4. jūlijs, *Fastweb*, C-100/12, EU:C:2013:448, 33. punkts, kā arī 2016. gada 5. aprīlis, *PFE*, C-689/13, EU:C:2016:199, 24. punkts).

56 Šī interpretācija ir apstiprināta Direktīvas 92/13 2.a panta 1. un 2. punkta noteikumos, kuros ir skaidri paredzētas pretendentu, kas nav galīgi tikuši izslēgti, tiesības pārsūdzēt tostarp līgumslēdzēju iestāžu pieņemtus lēmumus par līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu.

57 Protams, Tiesa lietā, kurā tika pasludināts 2016. gada 21. decembra spriedums *Bietergemeinschaft Technische Gebäudebetreuung und Caverion Österreich* (C-355/15, EU:C:2016:988, 13.–16., 31. un 36. punkts), nosprieda, ka pretendentam, kura piedāvājumu līgumslēdzēja iestāde ir izslēgusi no publiskā iepirkuma procedūras, var tikt atteikta iespēja celt prasību par lēmumu par publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu. Tomēr lēmums par minētā pretendenta izslēgšanu šajā lietā tika apstiprināts ar lēmumu, kurš ir kļuvis galīgs jau pirms tam, kad tiesa, kurā celta prasība par lēmumu par līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu, bija izskatījusi lietu, un tādēļ minētais pretendents ir uzskatāms par galīgi izslēgtu no attiecīgās publiskā iepirkuma procedūras.

58 Turpretī pamatlietā *Archus* un *Gama* ir cēluši prasību par lēmumu, ar kuru izslēgts to piedāvājums, un par lēmumu, ar kuru piešķirtas līguma slēgšanas tiesības, kuri pieņemti vienlaicīgi, un tātad nav uzskatāmi par galīgi izslēgtiem no publiskā iepirkuma procedūras. Šādā situācijā jēdziens "konkrēta līguma slēgšanas tiesības" Direktīvas 92/13 1. panta 3. punkta izpratnē attiecīgajā gadījumā var attiekties uz iespējamo jaunas publiskā iepirkuma procedūras uzsākšanu.

59 No iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka Direktīva 92/13 ir jāinterpretē tādējādi, ka tādā situācijā kā pamatlietā aplūkotā, kurā publiskā iepirkuma procedūrā tika iesniegti divi piedāvājumi un līgumslēdzēja iestāde vienlaikus ir pieņēmusi divus lēmumus attiecīgi par viena no pretendentiem piedāvājuma noraidīšanu un līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu otrajam, atraidītajam pretendentam, kurš ir cēlis prasību par šiem abiem lēmumiem, ir jāvar lūgt izslēgt izraudzītā pretendenta piedāvājumu, un tādēļ jēdziens "konkrēta līguma slēgšanas tiesības" Direktīvas 92/13 1. panta 3. punkta izpratnē attiecīgajā gadījumā var attiekties uz iespējamo jaunas publiskā iepirkuma procedūras uzsākšanu.

Par tiesāšanās izdevumiem

60 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (astotā palāta) nospriež:

1) **vienlīdzīgas attieksmes pret saimnieciskās darbības subjektiem princips, kas paredzēts Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 31. marta Direktīvas 2004/17/EK, ar ko koordinē iepirkuma procedūras, kuras piemēro subjekti, kas darbojas ūdensapgādes, enerģētikas, transporta un pasta pakalpojumu nozarēs, 10. pantā, ir jāinterpretē tādējādi, ka tam ir pretrunā tas, ka saistībā ar iepirkuma procedūru līgumslēdzēja iestāde aicina kādu pretendentu iesniegt deklarācijas vai dokumentus, kas bija jāiesniedz atbilstoši specifikācijām un kas nav iesniegti piedāvājumu iesniegšanai noteiktajā termiņā. Turpretī šim pantam nav pretrunā tas, ka līgumslēdzēja iestāde aicina kādu pretendentu paskaidrot piedāvājumu vai izlabot tajā pieļautu acīmredzamu kļūdu pēc būtības, tomēr ar nosacījumu, ka šis aicinājums tiek adresēts visiem pretendentiem, kas ir vienādā situācijā, ka pret visiem pretendentiem attieksme ir vienlīdzīga un lojāla un ka šis paskaidrojums vai labojums nevar tikt pielīdzināts jauna piedāvājuma iesniegšanai; tas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai;**

2) Padomes 1992. gada 25. februāra Direktīvā 92/13/EEK, ar ko koordinē normatīvos un administratīvos aktus par to, kā piemēro Kopienas noteikumus par līgumu piešķiršanas procedūrām, ko piemēro subjekti, kuri darbojas ūdensapgādes, enerģētikas, transporta un telekomunikāciju nozarē, ar grozījumiem, kas izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2007. gada 11. decembra Direktīvu 2007/66/EK, ir jāinterpretē tādējādi, ka tādā situācijā kā pamatlietā aplūkotā, kurā publiskā iepirkuma procedūrā iesniegti divi piedāvājumi un līgumslēdzēja iestāde vienlaikus ir pieņēmusi divus lēmumus attiecīgi par viena no pretendentiem piedāvājuma noraidīšanu un līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu otrajam, atraidītajam pretendentam, kurš ir cēlis prasību par šiem abiem lēmumiem, ir jāvar lūgt izslēgt izraudzītā pretendenta piedāvājumu, un tādēļ jēdziens "konkrēta līguma slēgšanas tiesības" Direktīvas 92/13 ar grozījumiem, kas izdarīti ar Direktīvu 2007/66, 1. panta 3. punkta izpratnē attiecīgajā gadījumā var attiekties uz iespējamo jaunas publiskā iepirkuma procedūras uzsākšanu.

[Paraksti]